

DOS-2019-0003044

Zienswijze Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)

m.b.t.

WarmtelinQ tracé Rijswijk – Leiden c.q. WLQ+

Ingediend 14 juli 2022

ing. Marja Roos

Wim Lentink Lentink Eureka&Advies

Gerd-Jan Otten managing partner CMAG bv

Inleiding

In deze zienswijze wordt onder de titel **WarmtelinQ tracé Rijswijk – Leiden** van het eindconcept NRD hetzelfde verstaan als onder **Warmtetransportleiding Rijswijk – Leiden** of onder het nog veel kortere **WLQ+** of onder de in 2017 gebruikelijke benaming **Warmterotonde**.

Per hoofdstuk worden constatering en gemotiveerd en worden vragen gesteld. Indieners van deze zienswijze verzoeken de initiatiefnemers van deze NRD, Gasunie en Vattenfall, te reageren op elke constatering afzonderlijk en antwoord te geven op elke gestelde vraag.

Initiatiefnemers eindconcept NRD

Constatering:

de initiatiefnemers van het eindconcept NRD zijn niet transparant weergegeven.

Op de voorkant van deze eindconcept NRD staat alleen Arcadis, de schrijver van het eindconcept NRD, genoemd. Het is niet duidelijk dat de initiatiefnemers van de NRD Gasunie en Vattenfall zijn. De tekst van de NRD lijkt geschreven vanuit het perspectief van de Provincie, terwijl de Provincie – PS of GS al naar gelang oude of nieuwe situatie m.b.t. Omgevingswet – het bevoegd gezag is. Pas in paragraaf 1.7 blz. 13 staat:

“In Hoofdstuk 2 zijn de volgende onderdelen beschreven:

- *De voorgenomen activiteiten van de initiatiefnemers Gasunie en Vattenfall.”*

Maar waarvan zijn zij de initiatiefnemers? Van de activiteiten?

Pas in combinatie met de definitie van NDR op blz. 40:

“NRD Notitie reikwijdte en detailniveau. Dit is het onderzoekskader voor het milieueffectrapport. Deze wordt eerst in conceptvorm opgesteld door de initiatiefnemer. Na zienswijzen en advies stelt het bevoegd gezag de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER vast”

wordt duidelijk dat deze eindconcept NRD door Gasunie en Vattenfall is opgesteld.

Eigenlijk had in de definitie van de NRD op blz. 40 initiatiefnemers (meervoud) moeten staan, want er zijn twee initiatiefnemers.

Vraag:

waarom staat niet op de voorkant of direct in de eerste zin van paragraaf 1 vermeld wie de initiatiefnemers zijn van de NRD?

Vraag:

Waarom staat er in de definitie van NRD op blz. 40 "initiatiefnemer" en geen "initiatiefnemers", zoals wel in paragraaf 1.7 blz. 13 staat?

Buiten MER vallende benodigde essentiële onderdelen net Vattenfall

Op blz. 16 eindconcept NRD staat:

"De P&BU wordt aangesloten op het bestaande stadswarmtenet in Leiden. Deze aansluitleiding loopt voornamelijk door Leiden en een klein deel door Oegstgeest. Deze aansluitleiding valt buiten de scope van het MER"

Constatering:

een essentieel onderdeel van de WLQ+, de aansluitleiding van de Piek- en Back-up installatie van Vattenfall op het bestaande distributienet van Vattenfall, is niet in deze eindconcept NRD meegenomen.

Vraag:

wat is de reden voor het niet meenemen? Komt er een toevoeging op onderhavige NRD door Vattenfall?

Vraag:

hoe komt de burger een kaartje van het geplande tracé van deze leiding? Er is al bekend dat de leiding door Leiden loopt en een klein deel door Oegstgeest.

Vraag:

hoe, door wie en wanneer gaan de risico's zowel in bedrijf als in aanleg van deze essentiële leiding berekend worden en hoe, waar en wanneer kan ik dat als burger die berekening bekijken en er nog commentaar op geven?

Op blz. 17 eindconcept NRD staat:

"Zoals te zien is in Figuur 2-2 omvat het stadswarmtenet van Vattenfall ook de oostzijde van Leiden en een deel van Leiderdorp. Om dat deel van het stadswarmtenet voldoende warm te krijgen, moet in de toekomst ook aan de oostzijde een P&BU gerealiseerd worden. De totale hoeveelheid opgesteld vermogen wordt, zoals hierboven toegelicht, 120 MWth. Hoe dit opgesteld vermogen precies over beide locaties wordt verdeeld, is nog onbekend, wel dat minimaal de helft ervan aan de westzijde van Leiden wordt gerealiseerd. Omdat de ontwikkeling van de P&BU aan de oostzijde in een minder ver gevorderd stadium is, de locatie nog onbekend is en er ook geen ruimtelijk verband is tussen de twee P&BU's, is de P&BU aan de oostzijde van Leiden geen onderdeel van de voorgenomen activiteit."

Constatering:

een essentieel onderdeel van de WLQ+ om het bestaande warmtedistributienetwerk te kunnen verwarmen, namelijk P&BU aan de oostzijde, valt buiten deze NRD.

Vraag:

hoe, door wie en wanneer gaan de risico's zowel in bedrijf als in aanleg van deze essentiële P&BU berekend worden en hoe, waar en wanneer kan ik dat als burger die berekening bekijken en er nog commentaar op geven?

Vraag:

Komt er een toevoeging op onderhavige NRD door Vattenfall voor deze P&BU?

Daarnaast is er op blz. 18 NRD sprake van toekomstige uitbreidingen van het net met warmteoverdrachtstations

“WarmtelinQ levert een deel van de warmte aan het stadswarmtenet van Vattenfall. Mogelijk wordt de overige nog beschikbare warmte langs het tracé afgenomen door toekomstige warmtedistributienetten. Om deze mogelijkheid te bieden, worden al zogenaamde T-stukken aangebracht in het tracé waar een aansluiting met een WOS gecreëerd kan worden. Ook op het eindpunt van het tracé kunnen nog toekomstige warmtedistributienetten aangesloten worden. Hiervoor is dan te zijner tijd een extra WOS nodig. Zo kan een ‘Warmtehub’ gecreëerd worden waarbij meerdere afnemers de warmte van WarmtelinQ gebruiken.

Een locatie met de benodigde oppervlakte voor een Warmtehub is in de stad Leiden ten westen van het centrum en ten oosten van de A44 niet aanwezig. Een locatie net buiten Leiden ten westen van de A44 - nabij de kruising A44/N206 - ligt dan ook voor de hand. Deze locatie is enerzijds voldoende dicht bij de hoofdinfrastructuur in Leiden en heeft anderzijds voldoende oppervlakte voor een P&BU, de voorziene WOS, en een mogelijke aanvullende toekomstige WOS. Deze voorzieningen zullen ruimtelijk worden ingepast, passend bij het karakter van de omgeving.”

Constatering:

er worden T-stukken ingebouwd in het leidingtracé van WLQ+ t.b.v. het voeden van toekomstige warmtedistributienetten (WOSsen) langs het tracé.

Het gaat hier dus NIET om het invoeden van andere warmteleveranciers op de WLQ+.

Vraag:

hoe wordt de plaats waar die T-stukken ingebouwd worden bepaald als er nog niets duidelijk is over de plaats van toekomstige warmtedistributienetten langs het tracé?

Op blz. 14 eindconcept NRD staat immers:

“De overige 60 MWth kan worden afgezet in nieuwe lokale warmtenetten in de andere gemeenten langs het tracé. Op dit moment is nog niet bekend of en waar dat gaat gebeuren.”

Vraag:

kan het zijn dat die plaatsen van nieuwe warmtedistributienetten wel bekend zijn maar om commerciële en strategische redenen nog niet bekend gemaakt worden door Gasunie/Vattenfall?

Vragen:

zijn deze T-stukken meegenomen in de risico-inventarisatie? Zo nee, waarom niet? Zo ja, graag aangeven waar de burger dat kan vinden en hoe hij dat nog kan becommentariëren.

Vragen:

komen er nieuwe NRD's voor deze nieuwe WOSsen en distributienetten? Zo nee, waarom niet?

Procedure eindconcept NRD

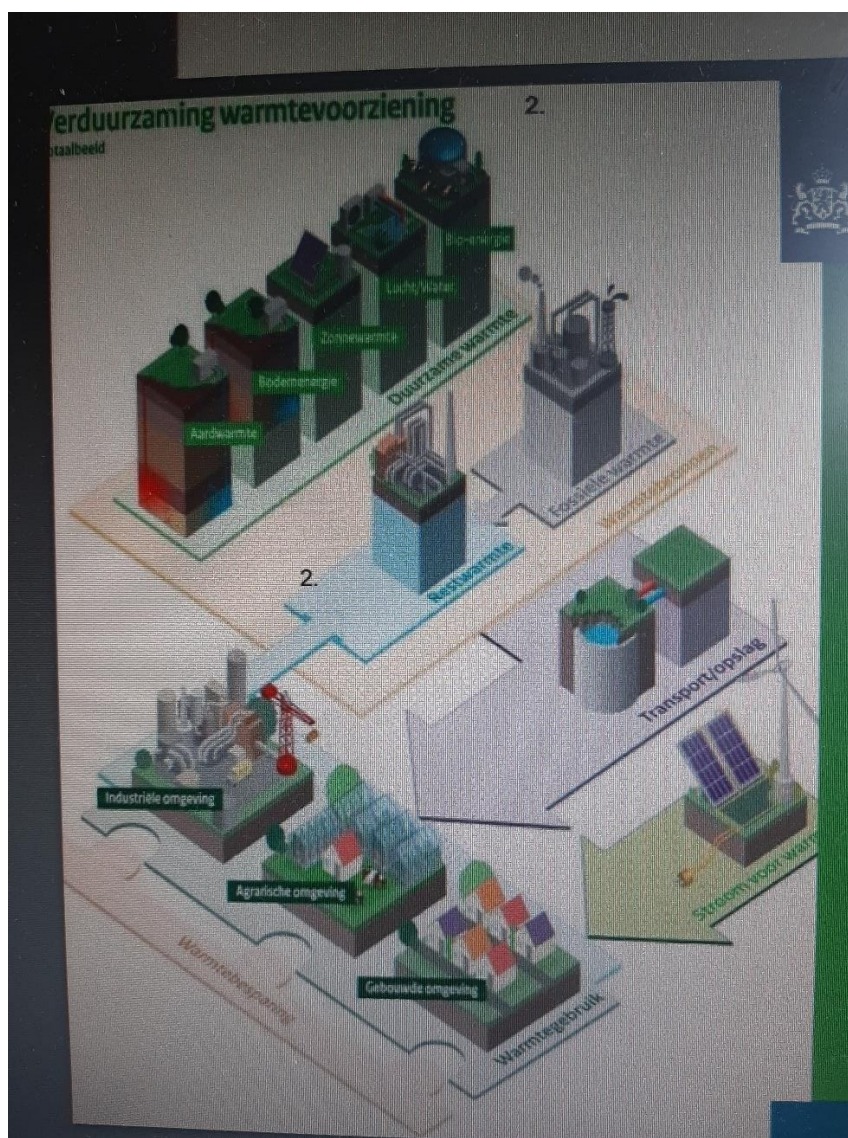
Constatering:

geen melding crisis- en herstelwet

In de kennisgeving NRD in het Leids Nieuwsblad van 26 mei 2022 en in de [Terinzagelegging Notitie Reikwijdte en Detailniveau \(NRD\) WarmtelinQ tracé Rijswijk – Leiden - Provincie Zuid-Holland](#) staat niet dat de crisis- en herstelwet van toepassing is.

Dat de crisis- en herstelwet niet van toepassing is, is logisch: de warmte die getransporteerd gaat worden is immers geen duurzame warmte zegt EZ, zie figuur 'Verduurzaming warmtevoorziening' op blz 1 van Presentatie van Ministerie van Economische Zaken en Klimaat van donderdag 18 april 2018 (document 2 'Warmtewet 2.0 Stakeholdersbijeenkomst 1 Donderdag 18 april 2018' uit <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2021/11/15/besluit-wob-verzoek-staatsveiligheid-project-warmteling>).

In die figuur 'Verduurzaming warmtevoorziening': restwarmte wordt gezet naast fossiele warmte en tegenover duurzame warmte door aardwarmte, bodemenergie, zonnewarmte, lucht/water en bio-energie!

Indien de crisis- en herstelwet wel het van toepassing zou zijn, had de overheid dit conform het **zorgvuldigheidsbeginsel, art.3:2 Awb**, moeten vermelden en conform het **motiveringsbeginsel, art.3:46 Awb** moeten vermelden waarom die wet van toepassing is.

Nu dat niet is gebeurd mag ik ervan uitgaan dat in de huidige situatie de Crisis-en Herstelwet niet van toepassing is en ook niet van toepassing wordt, omdat in het geval de wet alsnog van toepassing wordt, de overheid het **rechtszekerheidsbeginsel** schendt evenals het **materiële rechtszekerheidsbeginsel**.

Het rechtszekerheidsbeginsel zegt dat de overheid haar besluiten zó moet formuleren dat de burger precies weet waar hij aan toe is of wat de overheid van hem verlangt. Bovendien moet de overheid de geldende regels juist en consequent toepassen.

Het materiële rechtszekerheidsbeginsel zegt dat een burger die gedurende een ruime periode een bepaalde rechtspositie heeft opgebouwd er in principe op mag vertrouwen dat deze rechtspositie kan worden voortgezet, dan wel dat hij bij gewijzigd beleid gecompenseerd wordt.

In het onderhavige geval heb ik de rechtspositie opgebouwd dat ik buiten de Crisis- en Herstelwet om mag procederen.

Mocht de provincie toch besluiten dat de Crisis- en Herstelwet van toepassing is op basis van eventuele bestaande jurisprudentie, dan kan geconcludeerd worden dat de rechter destijds tevens jurisprudentie heeft geschapen om zowel het zorgvuldigheidsbeginsel als het motiveringsbeginsel als het rechtszekerheidsbeginsel als het materiële rechtszekerheidsbeginsel buiten werking te stellen. In dat geval zou destijds **in strijd met art. 6 EVRM gehandeld zijn**. Het gevolg is dat de provincie in het onderhavige geval, m.b.t. de NRD, ook in strijd met art. 6 EVRM zou handelen als zij alsnog aangeeft dat de NRD onder de Crisis- en Herstelwet valt. Dit omdat de procedure bij de provincie voorafgaat aan de gang naar de rechter.

Indien de Crisis-en Herstelwet in een later stadium, voorafgaande aan een eventuele beroepsprocedure bij de rechter van toepassing zou worden dan handelt de provincie niet conform **art.3:3 Awb, verbod van détournement de pouvoir** gehandeld. Dit artikel zegt dat een bestuursorgaan de hem geattribueerde of gedelegeerde macht alleen mag gebruiken voor het doel waarvoor die bevoegdheid is gegeven. Dat doel is in elk geval niet om impliciet in strijd met art. 6 EVRM te handelen.

Zonder crisis- en herstelwet gaan de gemeenten of Provincie Zuid-Holland mijn eventuele bezwaar eerst behandelen en niet direct de Raad van State.

Zonder crisis- en herstelwet geniet de bezwaarmaker meer rechtsbescherming.

Communicatie adviseur Veerle Hessels van de gemeente Leiden heeft op 13-7-2022 aan haar relaties een mail gestuurd getiteld "*Ondertekening voor aanleg warmtetransportnet Rijswijk-Leiden*", waarin o.a. staat:

"Daarna volgt de aanleg van het tracé Rijswijk-Leiden naar verwachting in 2025. In het najaar van 2027 kan de eerste warmte aan Leiden geleverd worden."

Echter, de aanleg van de WLQ+ zal zonder de crisis- en herstelwet minder snel gaan vanwege o.a. de benodigde vergunningprocedures.

Doel van de warmtetransportleiding Rijswijk - Leiden

Paragraaf 1.1 blz. 4 eindconcept NRD¹:

“Het doel van de warmtetransportleiding Rijswijk - Leiden is de verduurzaming van zowel de bestaande als toekomstige warmtelevering in Leiden en het aanbieden van restwarmte aan toekomstige warmtedistributienetten in de gemeenten langs het toekomstige tracé (Den Haag, Rijswijk, Leidschendam-Voorburg, Voorschoten, Wassenaar, Katwijk, Zoeterwoude, Leiderdorp, Leiden en Oegstgeest).

Het doel van de warmtetransportleiding Rijswijk – Leiden valt uiteen in twee gedeeltes:

1. Verduurzaming van zowel de bestaande als toekomstige warmtelevering in Leiden
2. Het aanbieden van restwarmte aan toekomstige warmtedistributienetten in de gemeenten langs het toekomstige tracé

Constatering: bij het tweede gedeelte van het doel van de warmtetransportleiding staat geen verduurzaming vermeld. Dat is dus geen doel. Warmtelevering wel.

Om nog binnen de twee graden Celsius stijging van de atmosfeer van de Aarde in 2050 ten opzichte van 1850 te komen dienen er drastische maatregelen genomen te worden.

Om gevaarstelling m.b.t. de klimaatverandering tegen te gaan dient op basis van het voorzorgsbeginsel voor elk project dat dient om de klimaatverandering tegen te gaan vooraf bepaald te worden of dat project daadwerkelijk tot de gewenste vermindering van de broeikasgas-emissie leidt én of er gezien de urgentie geen andere mogelijkheden zijn om snellere of betere resultaten te bereiken. Dat in overeenstemming met de principes van proportionaliteit en subsidiariteit.

Constatering:

Er is niet aangetoond/bewezen dat de WLQ en WLQ+ beter zijn voor Leiden dan andere klimaatalternatieven om te kunnen voldoen aan het Klimaatverdrag van Parijs om onder de 1,5 tot 2 graden Celsius opwarming te blijven. Internationale verdragen gaan boven de Nederlandse wet en de Nederlandse jurisprudentie (zie Art. 13a Wet Algemene bepalingen) en kunnen niet worden omzeild met de Crisis- en Herstelwet.

Constatering:

het eerste gedeelte van het doel van de warmtetransportleiding - verduurzaming van zowel de bestaande als toekomstige warmtelevering in Leiden - zal averechts uitpakken door de enorme CO₂ uitstoot en de luchtvervuiling, beide veroorzaakt door afvalverbrander AVR.

Nu Vattenfall (voorheen WBR) is verplicht tot 30 september 2044 voor een bepaalde prijs een vaste hoeveelheid restwarmte in te kopen bij AVR^{2a}. Het is aan het warmtebedrijf om hier afnemers voor te vinden.

Door de lange duur van het contract tussen AVR en nu Vattenfall (voorheen WBR) tot 30 september 2044 is er sprake van een enorme bijdrage aan de gevaarlijke klimaatverandering en luchtvervuiling in Nederland door AVR.

Gasunie en Vattenfall faciliteren deze gevaarlijke klimaatverandering en luchtvervuiling.

Met het stimuleren van de WLQ+ en het geven van subsidies draagt de overheid bij aan gevaarlijke klimaatverandering en het niet tegengaan van luchtverontreiniging. Hiermee doet de overheid bewust aan gevaarstelling.

Dat de WLQ+ inefficiënt is, is op te maken op blz. 15 eindconcept NRD:

“Naast de aansluiting op het WOS is het noodzakelijk dat Vattenfall ter plaatse ook een piek- en backupvoorziening (P&BU) realiseert. Dit P&BU zal in de wintermaanden aanvullende warmte leveren bij hoge warmtevraag (piek) en bij storingen/onderhoud (back-up). Ook is de P&BU noodzakelijk om de temperatuur uit van WarmtelinQ Rijswijk - Leiden op koude dagen op te hogen naar circa 120 °C “

Met andere woorden: alleen als het niet koud is heb je genoeg aan de havenwarmte. Zodra het koud gaat worden, is bijstook noodzakelijk. De eindconcept NRD heeft het over een aansluitwaarde van 2 kWth (bij WLQ is door Gasunie gerekend met 1,6 kWth⁷), terwijl als je er een beetje warmpjes bij wilt zitten in de winter je 5- 8 kWth nodig hebt.

Kortom: hoe kun je voorstander van dit project zijn als burgers in de winter **slechts 25% van hun warmtebehoefte uit de Rotterdamse haven** krijgen en 75% moet worden bijgestookt door middel van hulpcentrales? Dat is nog eens een dure grap! En al helemaal niet duurzaam! Daar komt bij dat in het warmtedistributienetten 30 á 40 % warmte verloren gaat.

Constatering:

omdat er geen duurzame warmte geleverd wordt, moeten er heel andere doelen ten grondslag hebben gelegen aan de aanleg WLQ en WLQ+:

1. Het redden gemeente Rotterdam en Provincie Zuid -Holland

De gemeente Rotterdam, die 97 % van de aandelen bezat van het Warmtebedrijf Rotterdam, het WBR, moest van die aandelen af, omdat het WBR op omvallen stond en de gemeente Rotterdam bij een eventueel faillissement een strop zou hebben die tot 500 M€ op zou kunnen lopen. WBR had langlopende verplichtingen t.o.v. Vattenfall voor warmtelevering aan Leiden.

Oplossing:

Het WBR wordt aan het warmtebedrijf van Vattenfall verkocht.

Op de site van WarmtelinQ [Kansen voor regionaal warmtesysteem Zuid-Holland onderzocht > WarmtelinQ](#) staat op 14-7-2022:

“Het ontwerp gaat uit van een aantal ‘stepping stones’ die samen een transportnetwerk voor warmte vormen: WarmtelinQ als hoofdtransportleiding van de Rotterdamse haven naar Leiden; aftakkingen vanuit het tracé Vlaardingen-Den Haag naar de tuinbouwgebieden Westland en Oostland en – tegen de tijd dat het systeem wordt overvraagd – een leiding vanuit Europoort, waarmee meer warmtebronnen in de Rotterdamse haven kunnen worden aangesloten.”

Hieruit blijkt duidelijk dat omdat WLQ+ er moet komen, ook WLQ met spoed moet worden aangelegd (zie ook onder het kopje [Besluitvorming](#)) en Vattenfall zo snel mogelijk warmte uit de haven geleverd krijgt.

WBR was middels geheime contracten van B&W Leiden (comfort letter) de verplichting aangegaan per 1 januari 2019 om Vattenfall warmte te leveren voor het bestaande stadsverwarmingsnet, zodat Vattenfall af was van haar contract met Uniper voor de levering van warmte via de STEG. Voor de levering aan Leiden had WBR de Leiding over Oost willen aanleggen, maar daar heeft EZ in 2017 een stokje voor gestoken, zie [Hoe het eigenwijze Warmtebedrijf Rotterdam wordt vermorzeld door de grote jongens | Rotterdam | AD.nl](#). EZ had toen al plannen om middels Gasunie de gehele provincie Zuid-Holland van warmte te

gaan voorzien, zoals beschreven onder punt 2.

Uit het rapport [Warmte zonder leiding](#) door de Rekenkamer Rotterdam van 30 september 2019 blijkt onder punt 6 dat het college van B&W Rotterdam haar raad niet tijdig, volledig en juist heeft voorgelicht. Pas in april 2018 werd de raad ingelicht over de comfort letter die het college aan Nuon heeft verstrekt in oktober 2017. Die comfort letter is geheim.

2. De transformatie van overheidsbedrijf Gasunie van een landelijk gasinfrastructuurbedrijf naar een landelijk energieinfrastructuur bedrijf, gesteund en geïnitieerd door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Zodat eens en te meer duidelijk wordt waarom Klimaat bij EZK is ondergebracht.....

Uit [Ondertekening voor aanleg warmteleiding Rijswijk-Leiden › WarmtelinQ](#) van 11 juli 2022: *“Hans Coenen, directeur Strategie en Business Development van Gasunie: “WarmtelinQ is een belangrijke pijler in onze transformatie van een gasinfrastructuurbedrijf naar een energie-infrastructuur bedrijf.”*

Want de plannen van EZK en Gasunie zijn echter veel groter dan de WarmtelinQ(+): op de site van Gasunie over de WLQ en WLQ+, genaamd WarmtelinQ, onder [Kansen voor regionaal warmtesysteem Zuid-Holland onderzocht › WarmtelinQ](#) staat op 14-7-22: *“Overall in Nederland worden momenteel in hoog tempo plannen vastgesteld voor de energietransitie. De overstap naar andere vormen van verwarming zoals warmtenetten is een belangrijk onderdeel van die plannen. Voor Zuid-Holland heeft Gasunie, op verzoek van het ministerie van EZK, onderzocht hoe een duurzaam warmtesysteem in deze provincie eruit zou kunnen zien. Dit heeft geleid tot een integraal ontwerp voor het warmtetransportnet Zuid-Holland. Gemeenten en RES-regio's kunnen de conclusies uit het integraal ontwerp gebruiken in hun plannen. Het [volledige onderzoek](#) en de [samenvatting](#) zijn nu beschikbaar. Het onderzoek Integraal Ontwerp warmtetransport Zuid-Holland weegt de mogelijkheden af voor een regionaal warmtesysteem.”*

En:

“Het Integraal Ontwerp is gebruikt als onderbouwing voor de Regionale Structuurvisies Warmte van de RES Rotterdam-Den Haag en heeft de potentie om ook andere RES-regio's van input te voorzien. Het Integraal Ontwerp kan daarnaast als basis dienen voor de gemeentelijke Transitievisies Warmte.”

En:

“Het ontwerp gaat uit van een aantal ‘stepping stones’ die samen een transportnetwerk voor warmte vormen: WarmtelinQ als hoofdtransportleiding van de Rotterdamse haven naar Leiden; aftakkingen vanuit het tracé Vlaardingen-Den Haag naar de tuinbouwgebieden Westland en Oostland en – tegen de tijd dat het systeem wordt overvraagd – een leiding vanuit Europoort, waarmee meer warmtebronnen in de Rotterdamse haven kunnen worden aangesloten.”

En op [Project › WarmtelinQ](#) staat op 14-7-2022:

“Ruim de helft van de energie die Nederland gebruikt, gaat op aan warmte. En 47% daarvan wordt gebruikt voor het verwarmen van woningen en bedrijven. Bijna al die warmte is momenteel nog afkomstig uit fossiele bronnen, vooral aardgas. Wil Nederland in 2050 klimaatneutraal zijn, dan moet dat anders.”

Op [Project › WarmtelinQ](#) staat op 14-7-2022:

“Onderweg worden er op verschillende plekken zogenoemde T-stukken aangebracht in de leiding. Dat zijn punten waar in de toekomst lokale warmtedistributienetten op kunnen worden aangesloten. Zo kan er een steeds groter netwerk van leidingen ontstaan. Er is ook

een (mogelijk) ontwerp gemaakt voor een warmtenet dat ooit de hele provincie kan bedienen. Dat is het zogenoemde [Integraal Ontwerp](#).”

Op blz. 6/7 eindconcept NRD¹:

“Dit bovenregionaal warmtenetwerk wordt in samenwerking met het Rijk (ministerie EZK), Gasunie en andere partijen gerealiseerd, waarmee onder andere restwarmte vanuit de Rotterdamse haven – en op termijn ook andere bronnen - naar de lokale warmtedistributienetten kan worden getransporteerd.”

“Binnen het project WarmtelinQ wordt invulling gegeven aan de realisatie van bovenregionaal warmtenetwerk zodat restwarmte vanuit de Rotterdamse Haven gebruikt kan worden om huizen en bedrijven in Zuid-Holland te verwarmen”.

“Door de realisatie van WarmtelinQ Rijswijk - Leiden wordt een verdere impuls gegeven aan bovenregionaal warmtenetwerk ten behoeve van duurzame warmtelevering.”

Gasunie en Vattenfall doen alsof de mogelijkheid er is om in te voeden op de WLQ+ met andere bronnen.

Op blz. 6/7 eindconcept NRD¹:

“Dit bovenregionaal warmtenetwerk wordt in samenwerking met het Rijk (ministerie EZK), Gasunie en andere partijen gerealiseerd, waarmee onder andere restwarmte vanuit de Rotterdamse haven – en op termijn ook andere bronnen - naar de lokale warmtedistributienetten kan worden getransporteerd.”

En:

Op [Project > WarmtelinQ](#) staat op 14-7-2022:

“WarmtelinQ zorgt ervoor dat restwarmte die nu wordt geloosd, nuttig gebruikt kan worden. Die restwarmte is bijvoorbeeld afkomstig van industrieën en afvalverbranding. In de toekomst worden ook andere duurzame warmtebronnen aangesloten op WarmtelinQ, mits ze aan de technische eisen voldoen. Bijvoorbeeld warmte uit water, uit de bodem of uit andere duurzame bronnen.”

Dat is leuk gezegd, als de andere warmtebronnen aan de technische eisen voldoen.

Want: water van een lagere temperatuur dan 120 graden Celsius of gelijke temperatuur aan 120 graden Celsius is technisch niet via warmtewisselaars/WOS in te voeden op de WarmtelinQ van 120 graden Celsius.

Constatering:

Zeggen dat andere bronnen kunnen invoeden op de WLQ+ is dus volksverlakkerij als het gaat om lokale lage temperatuurwarmtenetten zoals bijvoorbeeld aquathermie.

Constatering:

Uit al het bovenstaande blijkt duidelijk dat er sprake is van verdringing door Gasunie en Vattenfall, in samenwerking met het Rijk, van

* andere oplossingen dan een warmtenet

* andere aanbieders van – lokale – warmtenetten op alle drie de temperatuurniveau 's.

Constatering:

Met deze verdringing handelt Gasunie in strijd met hfst. 4 van de Mededingingswet, [wetten.nl - Regeling - Mededingingswet - BWBR0008691 \(overheid.nl\)](http://wetten.nl - Regeling - Mededingingswet - BWBR0008691 (overheid.nl)).

Constatering:

Samen met de subsidies van Provincie en Rijk is hier sprake van ongeoorloofde overheidssteun aan een marktpartij/marktpartijen.

Besluitvorming

Paragraaf 1.1 blz. 4 eindconcept NRD¹ over de WLQ+:

“De leiding takt in Rijswijk af van de warmtetransportleiding Vlaardingen-Den Haag waarvoor Provinciale Staten in oktober 2021 reeds een provinciaal inpassingsplan hebben vastgesteld.”

Echter: tegen die PIP lopen nog 7 rechtszaken bij de Raad van State.

Op de uitspraak van de Raad van State heeft de provincie niet gewacht: **met de aanleg van WLQ is reeds begonnen**: *“Op 8 november 2021 heeft Gasunie definitief besloten om het tracédeel van Vlaardingen naar Den Haag aan te leggen. Begin 2022 is gestart met de aanleg.”* [Project > WarmtelinQ](#)

Constatering:

kennelijk zit er flinke druk achter de WLQ omdat alleen als WLQ gerealiseerd is, via de WLQ+ Leiden van havenwarmte kan worden voorzien.

Zie punt 1 onder Doel van de WLQ+ voor de reden van deze haast.

Deze haast kan de reden zijn dat er nog geen duidelijk plan gepresenteerd wordt in deze eindconcept NRD hoe WLQ+ er zou moeten gaan uitzien. **Dat er in de planfase nog op vele punten onduidelijkheid is, zou een reden moeten zijn om deze NRD nog niet uit te schrijven.**

Plan/activiteit/WLQ+

Op blz. 14 eindconcept NRD staat:

*“WarmtelinQ Rijswijk - Leiden heeft een transportcapaciteit van 100 MWth . Uitgaande van 2 kWth per woningequivalent (WEQ) basislast, kunnen met deze warmtetransportleiding circa 50.000 WEQs van warmte worden voorzien. Van deze 100 MWth, zal in elk geval 40 MWth worden afgezet aan de westzijde van Leiden ten behoeve van het bestaande stadswarmtenetwerk. **De overige 60 MWth kan worden afgezet in nieuwe lokale warmtenetten in de andere gemeenten langs het tracé. Op dit moment is nog niet bekend of en waar dat gaat gebeuren.”***

Op blz. 15 eindconcept NRD staat:

“De locatie van het pompstation is nog niet exact bekend. Dit is namelijk onder andere afhankelijk van de locatie van de afzetgebieden en de hoeveelheid van de warmteafzet.”

Op blz. 16 eindconcept NRD staat:

*“De piek- en backupinstallatie zal bestaan uit de volgende onderdelen: • 2 tot 4 gasgestookte warmwaterketels met een vermogen van 25-40 MWth per stuk. **Afhankelijk van de configuratie wordt 60-120 MWth hulpwarmtevermogen geïnstalleerd.”***

In het hoofdstuk Buiten MER vallende benodigde essentiële onderdelen net Vattenfall, is al geconstateerd dat essentiële onderdelen van het net, zoals de aansluitleiding tussen P&BU West en het distributienet van Vattenfall en P&BU Oost, buiten deze NRD gehouden worden.

Constatering:

kennelijk zit er flinke druk achter de WLQ omdat alleen als WLQ gerealiseerd is, via de WLQ+ Leiden van havenwarmte kan worden voorzien.

Zie punt 1 onder Doel van de WLQ+ voor de reden van deze haast.

Deze haast kan de reden zijn dat er nog geen duidelijk plan gepresenteerd wordt in deze eindconcept NRD hoe WLQ+ er zou moeten gaan uitzien. Dat er in de planfase nog op vele punten onduidelijkheid is, zou een reden moeten zijn om deze NRD nog niet uit te schrijven.

In paragraaf 1.7 wordt geschreven

“Deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau dient als start van de m.e.r.-procedure. Het bevat een beschrijving van de gewenste inhoud en diepgang en voor het onderzoekskader van het op te stellen MER.”

Constatering:

kennelijk is de gewenste inhoud en diepgang niet diep:.....

Vraag:

hoe kun je iets zeggen over dit plan/deze NRD als er nog zoveel onzeker is en niet uitgewerkt?

Participatie

Op blz. 11 van paragraaf 1.5 NRD staat:

“WarmtelinQ en provincie Zuid-Holland investeren nadrukkelijk in het betrekken van mensen bij de warmtetransportleiding, hiervoor is een participatieplan opgesteld. Het participatieplan is door Gedeputeerde Staten vastgesteld op 11 januari 2022 en te vinden op de projectwebsite van de provincie: www.zuid-holland.nl/wlq-rijswijk_leiden. Dit participatieplan beschrijft hoe publiek, professionals en besturen tijdens het besluitvormingsproces van het PIP/Projectbesluit en MER worden betrokken. Het opgestelde participatieplan richt zich op het tracé Rijswijk - Leiden, de technische voorzieningen en toekomstige aansluitingen op warmtedistributienetten.”

Uit het Participatieplan Verkenning/planfase WarmtelinQ Rijswijk-Leiden, vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 11 januari 2022³:

“Bij ruimtelijke ontwikkelingen zoals warmtetransportnetwerk WarmtelinQ spelen drie kernvragen een belangrijke rol, namelijk de vragen of we dit project willen doen, waar we dit project willen doen en hoe we dit project willen doen. In dit participatieplan maken we duidelijk onderscheid tussen deze drie vragen, om zo vooraf helder te zijn over waar participatie wel en niet over gaat.”

Dan denk je: fijn, de burger krijgt inspraak of we dit project, een warmtetransportnetwerk WLQ+ wel willen doen.

Maar dan kom je bedrogen uit. Verderop staat:

“De vraag of we WarmtelinQ willen doen, gaat over nut en noodzaak van het project. Het antwoord op de deze vraag is inmiddels door het Rijk en de Provincie Zuid-Holland gegeven. Het kabinet gaf opdracht voor het warmtetransportnet en investeert in de aanleg ervan. Op Prinsjesdag 2021 kondigde het Kabinet aan extra middelen beschikbaar te stellen voor energie-infrastructuurprojecten die belangrijk zijn voor de klimaat- en energietransitie,

waaronder het WarmtelinQ-project. Ook provincie Zuid-Holland stimuleert de ontwikkeling van WarmtelinQ. Provinciale Staten hebben besloten om voor de warmtetransportleiding van Rijswijk naar Leiden een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) en milieueffectrapportage (planMER) te gaan opstellen. **Feitelijk staat de vraag of we dit willen doen in de participatie met de omgeving dus niet ter discussie. Mag je dan niet kritisch zijn? Jawel. Mensen kunnen hun persoonlijke kijk op het warmtetransportnet in de dialoog kenbaar maken. Ook zij die het nut en de noodzaak niet onderschrijven.**"

Oh, dus participatie gaat niet OF de WarmtelinQ tussen Rijswijk en Leiden, de WLQ+, er komt, participatie gaat in het gunstigste geval alleen een beetje over WAAR en een beetje HOE de WLQ+ er komt!

Constatering:

er heeft geen echt inhoudelijke participatie plaatsgevonden. Dit komt tot uiting in o.a. de geheimhoudingsplicht bij de PS op 15 juni 2022.

Terwijl de EU voorschrijft dat de overheid, dus ook de Provincie, zich moet houden aan de voorwaarde uit de **EU richtlijn⁹ dat burgers goed voorgelicht moeten worden** over de energietransitie, zijn zowel de bijlagen bij het Statenvoorstel als de Evaluatierapportage **geheim** voor ons burgers!

Constatering:

Pas op 15 juni 2022 heeft PS ingestemd met een voor de burger geheim convenant tussen Rijk/EZenk en Gasunie N.V. over de aanleg van de WLQ+, gekoppeld aan de verkoop van het Warmtebedrijf Rotterdam aan Vattenfall, condities ook geheim, het overdoen van de aandelen in het WBR aan Vattenfall, GS voor de uitvoering van voorgenoemde punten te machtigen, en een investeringssubsidie van 81 miljoen en 20,1 miljoen uit de algemene middelen aan Gasunie te verstrekken voor realisatie van de WLQ+.

Vraag:

Hoe kan GS op 11 januari 2022 in haar Participatieplan al melding maken dat WLQ+ niet ter discussie staat en doorgaat en er nog een PIP gemaakt moet worden en een MER opgesteld moet worden?

Gevaarzetting

- **Klimaatschade.** Méér CO2 ipv minder! Contraproductieve maatregel! Urgendzaak: directe bedreiging voor alle Nederlanders. Zie onder hoofdstuk **Doel van de warmtetransportleiding Rijswijk - Leiden**
- **Luchtvervuiling:** alleen al 12.000 doden door fijnstof, waarvan 2700 door houtstook. Luchtvervuiling door afvalverbranding AVR zou naar beneden kunnen door afname afval in Nederland, maar blijft zo groot door import van buitenlands afval.

“Nederlands afval neemt af vanwege de circulaire economie. Afvalverwerkers importeren afval uit andere landen om hier businesscase te hebben. De Nederlandse vuilverbranders zijn in dat gat gesprongen en maken momenteel miljoenenwinsten door buitenlands afval te verbranden en de warmte en elektriciteit die het verbrandingsproces gewonnen worden, op

de Nederlandse markt te verkopen. Hoe meer Nederlandse huishoudens worden aangesloten op de warmte uit afvalverbrandingsinstallaties, hoe groter de noodzaak zal worden dat deze gevoed blijven worden met afval. Bovendien komen er bij de **verbranding van restafval fijnstof en andere schadelijke emissies vrij**. Afvalverbranding kwalificeren als 'duurzaam' en 'groen' levert dan ook de nodige gefronste wenkbrauwen op."

"De zin en onzin van warmtenetten, Follow the Money, Ties Joosten 9 november ?"

Zie ook onder hoofdstuk **Doel van de warmtetransportleiding Rijswijk - Leiden**

- **Aanslaggevoelige infrastructuur**

- **AVR in Chinese handen is geopolitieke gevaarzetting⁸**

In de NRD gaat men voorbij aan een zeer belangrijk feit: de AVR is sinds 2013 in Chinese handen.

In het artikel 'Bedrijfsleven waarschuwt tegen sleutelrol China in energietransitie' uit het Financieel Dagblad van 10 juni 2022 staat:

"Ook het Nederlandse kabinet is zich bewuster geworden van de risico's en heeft met een Chinanotitie de opstelling aangescherpt. 'Daar waar buitenlandse investeringen onze nationale en economische veiligheid raken, is alertheid eveneens op zijn plaats. Voorkomen moet worden dat eenzijdige strategische afhankelijkheden ontstaan die kunnen leiden tot maatschappelijke ontwrichting', staat in die notitie uit 2019."

Door de Warmtelinq worden de huishoudens eenzijdig afhankelijk van de welwillendheid van de Chinese eigenaren van de AVR.

Als Gasunie, 100% overheid, Rijk, Provincie en gemeenten waaronder Leiden, aan dit gegeven voorbij gaan, handelen ze in strijd met het **zorgvuldigheidsbeginsel**, het **voorzorgsprincipe** en doen ze dientengevolge aan **gevaarzetting**, zie het **Kelderluikarrest**¹².

Maar kennelijk is dit geopolitieke argument voor Gasunie, EZK, gemeenten en de Provincie Zuid-Holland geen issue: hoe innig de banden zijn met de China wordt duidelijk op de website van de Provincie Zuid-Holland. Die website kun je laten vertalen naar het Engels en het Chinees!

Vergelijk met Russisch gas. Zie mijn meegeleverde stuk⁸ in de bijlagen.

- Warmtetransportleidingen en distributieleidingen **warmen drinkwaterleidingen op** - met als gevolg legionella - als de afstand niet groot genoeg is en die te houden afstanden zijn in de grond in dichte bebouwing niet te halen. Dunea waarschuwt voor problemen met warmtenetten!

- **Stikstofemissies.**

Bij gebruik WLQ+: stikstofdepositie door NO₂ die door afvalverbranding AVR in de lucht komt, kan zich over honderden kilometers verplaatsen, i.t.t. NH₃ uit mest dat in de directe omgeving uitspoelt.

Vraag:

heeft AVR een natuurvergunning voor de uitstoot van stikstof?

Vraag:

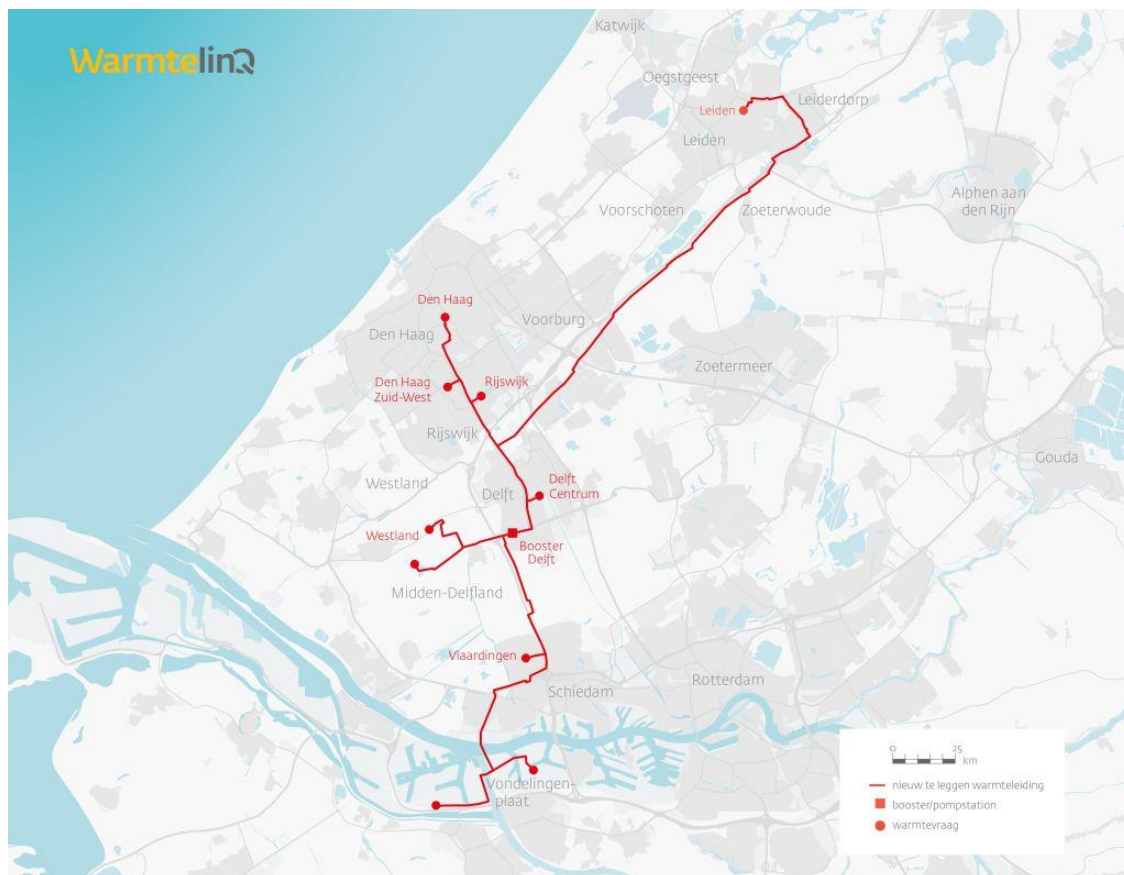
Hoe kan de overheid, en Gasunie is 100% overheid, wél stikstofuitstoot bij een grote vervuiler als AVR stimuleren door warmte af te willen nemen, en gelijker tijd boeren uit willen kopen vanwege de stikstofuitstoot?

Dat is pure discriminatie en dat is in strijd met artikel 14 EVRM.

Bij aanleg WLQ+: bij aanleg is er wel een ontheffing voor alle machines, maar dat neemt de stikstof niet weg!

- Het programma dat de risico's van leidingbreuk in kaart brengt heeft alleen de mogelijkheid om voor rechte leidingen iets te zeggen over leidingbreuk. En zoals onderstaand kaartje laat zien, zitten er bochten in het tracé. De risico's op leidingbreuk zijn dan niet betrouwbaar.

Foutieve voorstelling leidingtracé op site WarmtelinQ t.o.v. eindconcept NRD

Bron: 13-7-2022 [Terinzageleggingen WarmtelinQ Vlaardingen – Den Haag > WarmtelinQ](#)

Constatering:

op dit kaartje gaat de WLQ+ Leiden via de Oostkant in en niet via Westkant in zoals beschreven in NRD! Dit terwijl in de eindconcept NRD staat dat over Oost nog een plek is aangewezen voor de benodigde P&BU, zie blz. 2 van deze zienswijze.

Vraag:

ligt het tracé over Oost toch al vast?

Afsluiting

De Gasunie zegt het zelf: **de ontwikkeling van een warmtenet met deze omvang en kwaliteit is uniek op de wereld**⁴

Daar heeft de Gasunie gelijk in: het is, ik quote: **“een peperdure CO2 vermeerderaar betaald uit publiek geld met een gouden business case voor een monopolist”**⁵.

In afwachting van uw reactie,

Ing. Marja Roos
Zalmforel 12
2318 MH Leiden
06-29388724
mcroos@ziggo.nl

Medeopstellers en medeondertekenaars:

Wim Lentink
Lentink Eureka&Advies
Hanninkhoek 49
7546 AE Enschede
06-26306957
2swkbr@gmail.com

Gerd-Jan Otten
managing partner CMAG bv
Victorialaan 2
2242CN Wassenaar
06-46006658
gjo@cmag.nu

Bronnenoverzicht voor zover niet in de tekst weergegeven.

¹ <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/energie/warmteling-rijswijk-leiden/terinzagelegging-notitie-reikwijdte-detailniveau/> van 25 april 2022 Eindconcept NRD door Arcadis initiatiefnemers Gasunie en Vattenfall (blz. 13 paragraaf 1.7)

^{2a} [Warmtebedrijf Rotterdam - Wikipedia](#)

^{2b} [Het is over en uit voor Warmtebedrijf Rotterdam: faillissement kan honderden miljoenen kosten | Rotterdam | AD.nl](#)

³ Participatieplan Verkenning/planfase WarmtelinQ Rijswijk – Leiden
© 2021 WarmtelinQ en provincie Zuid-Holland
Vastgesteld door Gedeputeerde Staten 11 januari 2022
[participatieplanwlrjswijk-leiden-docx \(1\).pdf](#)

⁴ Definitief memo garantstelling warmteafname transportleiding – ter achtergrond bij kaderbrief door B&W Leiden van 15 mei 2020. Verkregen via Wob-verzoek.

0022 DEFINITIEF
memo garantstelling

⁵ Bas van Poppel 27-5-2022 mail

⁶ niet openbaar 20200330 presentatie warmteaansluiting Leiden Overleg LdM+, Gasunie (11 maart 2020).pdf Verkregen via Wob-verzoek

0053 niet openbaar
20200330 presentati

⁷ In eindconcept NRD blz. 14:

“Bij WarmtelinQ Vlaardingen – Den Haag is destijds uitgegaan van 1,6 kWth per woningequivalent (WEQ). Voor WarmtelinQ Rijswijk - Leiden is op basis van voortschrijdend inzicht gekozen voor een conservatievere benadering met een hogere kWth per WEQ. Op termijn zal met betere isolatie van gebouwen 1,6 kWth per WEQ wel behaald kunnen worden.”

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A32018L2001&from=EN>
RICHTLIJN (EU) 2018/2001 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (herschikking) (Voor de EER relevante tekst) blz. 5 punt (28)

^{8j}

leveringszekerheid
en China m.b.t. Tran